

“Oliy ta’limda jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv metodlar va kompetensiyaviy yondashuv”

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrası dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv metodlar va kompetensiyaviy yondashuvning samaradorligini o’rganadi. Tadqiqot o’qituvchilarning nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va reflektiv faoliyatini uyg’unlashtirishga qaratilgan. Maqolada interaktiv metodlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuv orqali o’qituvchilarning professional salohiyatini oshirish strategiyalari muhokama qilinadi.

Kalit so’zlar: kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik kompetensiya, metodik salohiyat, jismoniy madaniyat, interaktiv metodlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, oliy ta’lim

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim sifatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Kompetensiyaviy yondashuv o’qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va reflektiv faoliyatini birlashtirib, pedagogik jarayonni samarali boshqarish va o’quvchilarning individual rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi.

Interaktiv metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Shu bilan birga, o’qituvchilarning professional rivojlanishi va o’quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirish bo’yicha amaliy tavsiyalar keltiriladi.

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishning muhim omili hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o’qituvchilarga darslarni samarali rejalashtirish, interaktiv metodlarni qo’llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va o’quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beradi.

Pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish bir nechta asosiy komponentlarni o’z ichiga oladi. Birinchi komponent — metodik salohiyat. O’qituvchi darslarni rejalashtirish, samarali pedagogik va interaktiv metodlarni qo’llash, o’quvchilarning

faol ishtirokini ta'minlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va treninglar o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amalda qo'llash, yangi pedagogik metodlarni sinash va professional tajriba almashish imkonini beradi.

Ikkinchi komponent — tashkiliy kompetensiya. O'qituvchi darslarni samarali tartibga solishi, vaqt va resurslarni optimal taqsimlashi, sport anjomlarini ishlatishi va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirishi lozim. Samarali tashkiliy qobiliyat dars jarayonining sifatini oshiradi, o'quvchilarning intizomi va faol ishtirokini rag'batlantiradi.

Uchinchi komponent — motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi kerak. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostic va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi lozim. Bu kompetensiya pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Interaktiv metodlar pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Interaktiv mashg'ulotlar o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi, ularning o'zaro muloqotini kuchaytiradi va dars jarayonini qiziqarli qiladi. Masalan, guruh ishlari, rolli o'yinlar, loyihalar asosida mashg'ulotlar va onlayn platformalarda interaktiv mashqlar pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ham o'qituvchilarning kompetensiyalarini rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Multimedia vositalari, video materiallar, mobil ilovalar va onlayn resurslar darslarni samarali va qiziqarli tashkil etish imkonini beradi. Shu bilan birga, bu vositalar o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish, natijalarni tahlil qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va master-klasslar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementi hisoblanadi. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar pedagogik vazifalarni muhokama qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar esa ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni o'rganish va amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishida alohida ahamiyatga ega. O'qituvchi o'z mashg'ulotlarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va ish faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Kompetensiyaviy yondashuv va interaktiv metodlarni qo'llash pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish imkonini beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va mashg'ulotlarni yuqori pedagogik darajada olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, interaktiv metodlar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, oliy ta'limda ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi.

Interaktiv metodlar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etishga imkon beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishini kuchaytiradi va pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.

4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – Т. 2. – № B10. – P. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Т. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.
8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.
9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.

